

ויזרע יצחק

פרשת "תזריע-מצורע"
הפטרה: "ארבע אנשים"
ה' אייר תשפ"א

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"
 ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

זמני השבת	י"ם	ת"א	חיפה
פניסה	18:33	18:49	18:40
יציאה	19:47	19:50	19:50
ר"ת	20:27	20:24	20:27

הגיגים לפרשת השבוע

"אשה כי תזריע" (ויקרא יב' ב)

מבאר רבי אברהם סבע ב"צורר המור" שלאחר שבפרשה הקודמת פירש הכתוב את דיני טומאת המאכל וטומאת המגע והמשא, ופירש מה הן הבהמות הטמאות ומה הן הטהורות. בא הכתוב כעת להזהיר על טומאת האישה היולדת. ועל טומאת האדם והבגדים והבתים. והכתוב בחר להתחיל בטומאת היולדת כדי ללמדנו שכל הטומאות והנגעים התהוו ובאו מהחטא של האדם הראשון וחוה אשתו. וכיון שטומאת הנדה והזיבה נמשכו מהחטא של חוה כמו שנאמר "בעצב תלדי בנים" (בראשית ג' טז), לכן, אחרי שאמר הכתוב "את זה תאכלו ואת זה לא תאכלו" (ויקרא יא' ד) שזה מזכיר את מה שנאמר לאדם "מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו" (בראשית ב' טז). בא הכתוב ומסביר את הנמשך מהחטא שלו ומהחטא של חוה. כי לפני החטא לא היה מושג של וסת נדה וזיבה אצל הנשים, אלא הן היו טהורות ללא דם.

"אשה כי תזריע וילדה זכר" (ויקרא יב' ב)

רבי לוי יצחק מברדיצ'ב מביא ב"קדושת לוי" את דברי הזוהר הקדוש שאומר "אתתא משעתא דאיתעברת, אין בפומא אלא או זכר תלד או נקבה" (משעה שהאישה מתעברת, כל מה שיש בפיה זה האם תלד זכר או נקבה). ומבאר שהאדם צריך לעבוד תמיד את הקב"ה, והמחשבה, המורה על הנשמה, צריכה תמיד לחשוב שהעבודה הזו תהיה "שלא על מנת לקבל פרס", אלא המטרה היא רק לגרום נחת לקב"ה ושיהיה לו עונג ממעשיו מעמו ישראל, יוצא מכך שהאדם הוא, כביכול, המשפיע על הקב"ה. אומר רבי לוי יצחק שהרעיון הזה רמוז במאמר הזוהר שהבאנו. כי לפי תיקוני הזוהר הנשמה נקראת "אישה" כי היא מקבלת את השפע מהקב"ה, וכך הוא הרמז "אתתא משעתא דאיתעברת", כלומר מיד כשהנשמה עובדת את הקב"ה, אזי היא אינה חושבת אלא או "נקבה תלד" כלומר שהעבודה תהיה "על מנת לקבל פרס", ואז היא בבחינת "נקבה" שמקבלת את השפע, או "זכר תלד" כלומר העבודה תהיה "שלא על מנת לקבל פרס" אלא רק לגרום לקב"ה עונג, ואז היא בבחינת "זכר", שהוא המשפיע על הקב"ה.

"זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה. ואם לא תמצא ידה די עיה ולקוזה" (ויקרא יב' ז-ז)

לכאורה הדבר מפליא הוא, שהרי בכל מקום שכתוב בתורה "זאת תורת" הדבר כתוב בסוף העניין והכתוב ממשיך לדבר בעניין אחר, ואילו כאן כתוב "זאת תורת היולדת" שנראה כמסכם את העניין ומיד אחר כך כתוב על היולדת "ואם לא תמצא ידה די שה", מדוע? מבאר ה"משך חכמה" על פי דברי רבי יהודה בגמרא (נדריס לה): שאמנם האישה היא מתחייבת להביא קרבן, אבל עלות הקרבן היא חובת הבעל, ואם הבעל עשיר והאישה ענייה, הוא צריך להביא עבורה "קרבן עשיר", אפילו אם הקרבן הוא לכפר על האישה כיון שהיא חיללה שבת, שלא הבעל גרם לה לחלל את השבת, קל וחומר אם מדובר ב"קרבן יולדת" שעלות הקרבן היא חובת הבעל כיון שהוא הגורם לקרבן. ובגמרא מבואר שהכתוב "זאת תורת" בא לרבות שבין אם האישה פקחית ובין אם היא שוטה, החובה על הבעל להביא "קרבן עשיר" על אשתו. לפי זה מובן מדוע לא נאמר קודם "ואם לא תמצא ידה די שה" ואחר כך "זאת תורת היולדת", כי הפסוק "אם לא תמצא ידה" מדבר על אישה ענייה שאין לה בעל שיביא עבורה "קרבן עשיר" דין שנלמד מהכתוב "זאת תורת".

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ו

אריק שלום בר גורג'יה ז"ל נלב"ע יז' תמוז תש"ף

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"אדם כי יהיה בעור בשרו עֵצָה או ספֹזֹת או בְהֵרֵת" (ויקרא יג' ב')

לפי רבי אלימלך מליזנסק ב"נועם אלימלך" הכתוב מציג לפנינו את החטאים והעונות. ומפרש שמה שכתוב "שאת" מרמז על המידות המגוננות, שהם שורש כל החטאים, כיון שעל ידי המידות הרעות האדם בא לכלל החטאים. והשורש של המידות הרעות היא מידת הגאווה, וה"שאת" מרמזת על הגאווה כמובא במדרש ש"שאת זו בבל, על שם הכתוב 'ונשאת את המשל על מלך בבל' (ישעיה יד' ד)", עוד מובא בגמרא ש"עשרה קבין של גאווה ירדו לעולם תשעה נטלה בבל" (קידושין מט:). ובא הכתוב ללמדנו מה הסיבות לכך שיוכל האדם לבוא לידי גאווה בכדי שידע להיזהר מהן. אומר הכתוב שיש לכך שתי סיבות: "או ספחת", דהיינו "התחברות" כלומר האדם מתחבר אל אנשים ריקים, המהלכים ברחובות ובשווקים, זו אחת מהסיבות הגורמות גאווה לאדם. "ספחת" הוא מלשון "ספחני נא" (שמואל א' ב, לו). הסיבה השנייה היא "או בהרת", דהיינו הבהירות של האדם כפירוש רש"י על הכתוב "בהיר הוא בשחקים" (איוב לז' כא), דהיינו שלפעמים תבוא לאדם איזה בהירות והתלהבות על ידי איזה עובדה שעשה, ובקלות הוא יוכל לבא מכך לידי גאווה, אם אינו זהיר וזריז לשמור את עצמו.

"בְּרֵאשׁוֹ נִגְעוּ" (ויקרא יג' מד')

מבאר הנצי"ב מוואלוז'ין ב"העמק דבר" שידוע שהצרעת באה על אשר חטא. אבל אינו דומה סיבת החטא שגרים לצרעת הגוף, לסיבת החטא שגרים לצרעת הראש. כי צרעת הגוף באה על חטא של תאוה, המחטיא את הבשר. וצרעת הראש באה על חטא של דעות משובשות. עוד אומר הנצי"ב שאף על פי שסימני קרחת וגבחת הם כמראה צרעת עור הבשר, מכל מקום אות הוא שבא על עונות שבראש. והנפקא מינה היא שצריך להיזהר מאדם זה יותר, כיון שמי שיש לו דעות משובשות הוא מחטיא את האחרים שמתרועעים עמו יותר מאותם אלו שהם בעלי תאוה. ועליו הקדים הכתוב ואמר "איש צרוע הוא טמא הוא טמא יטמאנו הכהן" שלכאורה מיותר אלא בא הכתוב להזהיר כל אדם שייזהר ממנו מאוד, ועל המון האדם להיזהר ממנו באשר צרוע הוא. ואפילו אם הוא לא היה מוגדר כטמא, מן הראוי הוא להתרחק מאויר הצרוע. אבל ייתכן שהכהן, שדרכו להיות אדם גדול ונעלה מסכנת הטבע, לא יחשוש לטבע צרעת. לכן הוסיף הכתוב "טמא הוא". שאחר שהגיע לכלל טומאה לכן "טמא יטמאנו הכהן". אמנם הייתי אומר שמאחר שהוא אדם גדול, ראוי להתקרב אליו ולהוכיח אותו אולי "ישוב ורפא לו" לכן מסיים הכתוב "בראשו נגעו". שאחר שהגיע לאפיקורסות, שוב אינו ראוי לתוכחה, כל שכן אם התפקד יותר.

"זֹאת תהיה תורת המצורע" (ויקרא יד' ב')

רבינו החיד"א מביא ב"חומת אנך" את מה שפירש הרב משה בירדוגו ב"ראש משביר", שהמצורע דיבר לשון הרע, ואמרו חז"ל שהתורה היא תיקון לחטא לשון הרע, לכן נאמר "זאת תהיה תורת המצורע". ועל המצורע להשפיל את גאותו שגרמה לו לדבר לשון הרע, כמו שאמרו חז"ל שהוא צריך להביא לטהרתו "בשני התולעת ואזוב" כדי להשפיל את גאותו. וכדי להשפילו ולהכניעו אין הכהן בא אליו, אלא יאמרו לו שהכהן קורא לו, "והובא אל הכהן" עד למקום שהוא יכול להגיע. ורק אחרי שהוא מגיע "ויצא הכהן". וכך נהג אלישע עם נעמן שאמר לו שעליו לבוא אצלו. וכשבא, אלישע לא יצא אליו אלא שלח לו שליח, וזאת כדי להשפיל את גאותו. וזו היא גם כוונת התורה, להכניע את המצורע כדי לתקן את נפשו. מוסיף רבינו החיד"א שמה שכתוב "והובא" הן אותיות "ואהוב", לרמז למה שכתב הרמב"ם על הבעל התשובה שקודם היה שנאו ומרוחק מה' ואחרי שובו הוא אהוב וחיביב. וזה מה שרמז הכתוב כאן "ביום טהרתו" ואהוב אל הכהן", כלומר לאחר ששב בתשובה, אז מלבד הטהרה הוא גם אהוב לפני ה' כמו הכהן, כי תכף כששב נעשה אהוב למקום.

"ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אוזותכם" (ויקרא יד' לד')

"בשורה היא להם שבאים עליהם נגעים" (מדרש)

לכאורה, איזה בשורה יש כאן לישראל במה שכתוב "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אוזותכם" הלוא הנגעים באים על החטא? מתרץ ה"פנים יפות" על פי מה שכתב הרמב"ם בפירוש המשניות שהצרעת היא עונש על עוון לשון הרע והיא מתחילה בביתו של החוטא, אם חזר בו מוטב, ואם לא, תבוא הצרעת במצעות שנאמר "בכל מלאכת עור", חזר בו מוטב, ואם לא, תבוא הצרעת בכגד ואם לא חזר בו, תבוא הצרעת על גופו ועל עור בשרו. וכמו שאמרו חז"ל (קידושין לא:): על הפסוק "מזמור לאסף" שהקב"ה שפך את חמתו על עצים ואבנים במקום על ישראל, וזו היא הבשורה שיש כאן לישראל.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם:

אליהו בן חמו בר אסתר, יוסף בנימין בר חביבה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 20:30-21:30 לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315